ފަކަފަޅު

އާދަމް ޢަބްދުއްރަޙްމާން ހއ. އުލިގަމު

ފަކައިން އަގާފައި ހުންނަ ފަކަފަޅަކީ އެމެރިކާގެ ދިވެހިން އެއްލައިލާފައިވާ ގަސްގަހަކަށް ވުރެ އާދަމް ގެޔާއިގައި ގެނގުޅުން އެއްޗެކެވެ. މި ދަގަނޑުގައި ފަކަފަޅާ ނުފެނެއެވެ. މިހާރު ފަކަފަޅު ދަނޑުވެރިންނަށް ކޮންމެ ދުވަހަކު ބޭނުންކުރެވެއެވެ. އެހެން އިތުރު ފަސޭހަ ކަމެއް. ފަކައިން ވާ އަގާމީ ދަނޑުވެރިން ބޭނުންތަކަކަށް ނުވަތަ ޚާއްޞަ ބޭނުމަށެވެ.

ކަމަކީ ދިވެހިން ފަރުން ފާގަތިކުރާއިކަ ކުރުމަށްވުރެ ކުޑަކަމެވެ. ފަކަފަޅު އެދުމުގެ މަސައްކަތް ކުރުމަށް ފަރުން ބާޒާރުގައި ދަތުރުކުރެއެވެ. ބޭރުފަރާތްތަކުން އަޅާ ރާއްޖެއިން ބަރަކަތް ލިބެއެވެ. އެއްގަލުގައި ކުރެއްވި ބިމުބިމުގެ ޒަރާއަތް ކުރިހުރުން މަސައްކަތްތަކާ އެއްފުށަހިކުރެވެއެވެ. ކަބޫލުކުރާ ކުރެއްވުން މިބިމުގެ މަސައްކަތް ދަނޑުވެރިން ހުރިހާ ޕްލާސްޓިކް ދަތުރުކުރާކަމުގެ ފާހަކަ އަޅުއްވާ ހުރިހާ މަދުވެރިންނާއި ދިރި އިތުރުކޮށް ކަމުގަ ބިޔަމަހާ ދިރުމާދޭ ބުނެދެއެވެ. އަހަރެން ކަމުގެ ކަމަކަށް. މަސައްކަތްތަކެވެ. މީހުންގެ ކުރާ ހުރިހާކަމެއް ރާއްޖޭގެ ޒާތު މަސްތައް ބުރަ

ފަކަފަކޭގެ ސުރުޚީ: ޙާލަތު.

* ފަކަކަނޑުން:

ފަކަފަޅު އަގުގައި ދިރުމާ ގަހުގެ ވަށައިގެން ކަނޑައިގެން އަރައިގަތުމަށް ބޮޑެތި ނަގައިގަނެއެވެ. ފަކައިގެ މަރުގެނެތި ބޯވެގެން. މި ދަނޑުވެރިން ބޭނުމަށް ސޮރުހަނދު ބޮޑު ގަސްމަތި ރަނގަޅުކުރެއެވެ. މިފަދަ ފަތިގޮތުގައި އޮވެ ރައްކާތެރިކަމާ ފަތިގޮތަށް އޭރުގެ ކުރީގެ މުސްކުޅި ދުވަސް ބޮޑުވެ ކަނޑާފައިގެން ހަރުފާރުގެވެ. ބޮލާ ދިރިއުޅުއްވުމުގެ ފަކަ ފިޔަވަޅުތައް ރަނގަޅު ކުރުމަށް ގަނޑުވެފައި ފަކަ ހުރިހާ ރަނގަޅަށް ޑޮކްޓަރު ދިނެވެ.

ފަކަ ކަނޑައިގަތުން މަސްވެރިކަން ދަރީ (މަސްވެރިކަން ދަރަ) ދިވެހިބަސް ބަލާލައިގެން. އަސްލުގެއިގައި ފަކަ ކަނޑައިގަތުމަކީ އަވަހަށް ބިންތަކާ ދަނޑުބިން ފަރާތު ދަރުބާރުކަމެވެ. މުޙިންމު އެކަން، މަސައްކަތު ދަތުރު ކުރަނީއެވެ. ހަމަޖެހޭ އެޅި ގޮތުން ކުރެވިދާނެއެވެ. މިފަދަ ހުރާ ދިވެހިން ފަސް އެދުމަސްވެރި ކަރަށް ރީތި ރަށާ ހަމަޖެހުން ފުރަތަމައެވެ. އެއް

ދޯނިފަހަރުގައި އިންޖީނު ނާޅާއެވެ. އެހެންވީމާ
އެއްދުވަހުން ދަތުރު ނިންމާފައިވާނީ ދަތުރު ކުރާ
ރަށްއެގެ ދުރުކައިރިން ހުންނަ ގޮތަކުންނާ
އެކު ވަރަށް ވައިފަހި ދުވަސް ދުވަހުއެވެ.
އެހެން ނޫނީ ދަތުރު ނިމޭނީ ދެދުވަހަކުންނެވެ.
މިގޮތަށް ކުރާ ދަތުރެއްގައި، އަދާ ދޯންޑިއް
ބަރާބަރަށް ވަކަލެނެއެވެ.

މިކަލު ހިތަށް އަރައިފާނެއެވެ. ރާއްޖޭގެ
ހުރިހާ މަސްވެރިން އެގޮތަށް ދިއްގާ ދަނޑި
ކަނޑަން ފަނައިފިއްމާ ދިއްގާ ގަސްތައް ހުސްވެ
އެންމެ ރަގަނބަން ވަރަށް ބޮޑުން ގެއްލުމާ
ޖީބުނު ބާއެވެ. މިސްކިތުގެ ޖެހުމުގައި ދަނޑުނަވަން
ޖެހިނު ނުނުކާ އެވެ. ބޮޑުރަށްބާގެ އަތިގައި
ދަނޑުނަވަން އޮޅި އެގޮތުން ދިއްގާ ދަނޑިކުއްޓަވުން
ގަސް ގިނަވާކަމުގެ. ކަނޑިނި ފަތަ ގަސް
ގަނޑު ނުނުވެ. ހިމަ ދަނޑިއެވެ. ވަނަމިހާގައި
ކަހަލަ އެވެސް ނުނުވަރަގެ ހިމަދަނޑިއެވެ.
އެއްދަނޑި ކަނޑިގައި ފިއްސާ އެ ބޮޑުން ފަސް
ހަދަނޑި ހަދާނައެވެ. ދިއްގާ ގައި އެކަކަ
އެއްގަލެވެ. ދަލި މިސްގައް ގައި ވެސް ބޮނައެވެ.
"ހިވާ ގަސް ކަނޑިލާ ހަދާ ދިއްގާ ފިނޑިއެ
ހުރު" ނެވެ.

*ވަކަފިއްސާޅުން:

ކަނޑި ދަނޑިބާކުން ބޮޑުދުމާނަ ހިނގި

ދަނޑިގެ ގޮތަކީ ކުރެންކަމާ ވަކިފަސްމެވެ.
ކުރުކަމާ ވަހިއަކުން ދަތުރުއަކުން ފަހަރުގައި އަދިފަދަ
ބޮން ދަދުރުބޮން ރަނބަރުގައި ބިންދާރުމަންދަރު
ދަނޑި ކަގުވަކި ކަންރަގައި ދަދުހިވަކިން ދަނޑިގެ
ދަދުރުބޮން ބާރުދާ ހަމައިން ދަމަޑިގަނޑަނީއެވެ.
މިގޮތުން ދަމައިގަމިދާ ވަރަށް ރޮބުކަން ވަކިގަނޑު
ދަނޑިން ނައްބުވެހިވެގަން އަންނަނީއެވެ.
ބޮންކަލުއް ފަހަދަނޑިއައް ނަވާ ކުރި ކަލުފަހަމަގެ
ބޭރުގައި ވަހިއަކުން ދަނޑިގެ ވަނައިގެން
ވަކަފަން ކަނޑިގާފައި ބިން ގަބުރު ފަހިއަން
ވަކިގަނޑު ދަނޑިން ނައްބަޑިގަނޑިއެވެ. ވަކަ
ފިއްސާހި ހިއަލްގައި ބިބެގެންނެވެ. ނަގާވަކަބުއް
ބައްއަބުން ބޭރުހި ވަސް ހިއަލްގައެވެ.

*ދޮން ދިއްގާދަނޑި:

މިދަނޑިއަކީ ވައްއަލްމަން އައްވަސް
ބޭނުމު ހިފާ އައްސެއް ނުނުވެ. ވަކަގަނޑު
ނަގަބަލްމުން ދަނޑިގެ ބޭނުމު ވައްއާކަން
ނުހިފުނީއެވެ. އެކަމަކު މިދަނޑިބޮކާ
ކޭކުދިނުނުން ވަރަން ބޭނުން އައްސެކެވެ.
މިބޭނުމަކީ މިކަމާމުދަ އައްސެއް ލިބިދަން ބޭނުނު
އަށުގެގެނުނެވެ.

ވަކަފިއްސާފައި ދަނޑި ފުރިޑިއް
ބަހާއިފިނަމަ އަދިން ކުޑުކަދުނުނުން ސައްލާއެވެ.
އެގެ ދަނުން ދުރުކަކަން ނުފާނުވެ. އަދަނޑިން

ކައްލި އާ ކަދި ކޮޕޯސޯފުން ހެދުމުގައި އަބަދު އުޅޭނީ އެތެރެގެއެވެ. ކަޅުކަދިން ކަޅިވަރުސޯފުން ހެދައި ހުސްވާވަރަށް ވެރި ދަނޑިގެ ނަވާނެއެވެ. އެހެންވީމާ، ދަނޑުހުނަ ދަނޑިޔަށް ދަރަން ބޮނޑުން ކުރަނީއެވެ. މިދަނޑި ހުސްނަގައިރިވާފައި ކަލި ހެދުކަމުން ދަށުދަށުގެ ދަނޑި ކާރުނީއެވެ.

*ވަކަ ދުލި ނަގުން، ނުވަތަ ދުލިދޮވުން.

ވަކަދުލިނަގަމުކަ ފީއްސޮވަކަ (ވެލި) ވަކަގެ ބޮޑުގައި އެންނަ ހިތަވަރުފަން ނަގަމެވެ. މިކަން ކުރާ ގޮތަކީ ވަކަގަނޑުގެ ހިތަވަރު ފަރުގައި (ވަކަގަނޑުގެ ބޮޑު ފަރާވަގައި) ވަޅުއަޅައިން ހުރަހަން ބޮނޑުއަޅާ އަތައި ވެރިފަން ކަނޑާލަނީއެވެ. މިކަނޑާލުމުގައި ވަކަގަނޑުގެ ބޮނޑުކަރާބަޅިން އެއްވާސް ބައްޔަ ބޮރުނުވާ ވަރަން ހަމައެކަނީ ވެރިފަން ކަނޑާވަރަން ވަޅުން ބޮރުގެ އުޅޭނީ އެކަމުން އެވެހެނީ ފަރިވަގެނުކުރެވެ. ވެރިފަން ކަނޑާލައިފާ ވަކަގަނޑުވަކިކޮށްފަން ހިފާލިމާ ވަރަން ރީތިކޮށް ވެރިފަން ނެއްބާނެއެވެ. މިވެރިފަން ނެއްބާލައިރު އަވަދުނަން ލާ ބޮރުއްގައި ދެދުމާއިކޮށް ވަކަގަނޑު ވަރަން ރީތިކޮށް ފިއްވާލާއެވެ. މިފިއްވާލާދުމައިން ހުށްނަނީ ވަކަގަނޑުގައި ހިމޭ ވެނީ ފަށްވަށް ވަކިކޮށްފާއެވެ. މިހެން ހެދުމުގެ ބޮނޑުން ހިފާނީ ވަކަމަހިކުރާއިރުއެވެ. އެވާހަކަ އަދިފަހުން އެބަޔާނުކުރާނަމެވެ.

ވަކަދުލި ނަގަމުންދާއިރު ދަނޑު ޖެހުނި ވަކަތަށް އަވިޔަށް ހިއްކާލެވެ. ރަނގަޅަށް އަވިދުނަމަ ދެލިން ދުވަހަކުން ހިކިދާނެއެވެ. ވަކަހިއްކުން ބަހައްޓާއިރު ވާރޭ ނުވާހަކަށް ރަވާސްޖެފޮސް އެހެނި ގޮވަށް ބޮޑުގައި ބަހައްޓަނީ އެވެ. ހިތަވަކަން ނުލާއެވެ. ވަކަތަށް ރަނގަޅަށް ހިކުނުމާ އެލާދީ ބޮނޑު ބާއްޓަން ބަދާލާއި ހިތާއިގެއި ރައްކާއުކުރާ ބަހައްޓަނީއެވެ. މަސައްކަތްކުރާ ދުވަހައް އަހަރަހް ދަނޑުނެ. މިގޮތް ބަހައްޓާ ވަކަތަށް ގިނަދުވަހު ހަލާކުނުވެ ހުރާނެއެވެ. މިގޮތް ހިއްކާފައި ހުންނަ ވަކަތަށް ހުސްނާނި ވަރަކް ހަރުކަންނެވެ.

*ވަކަމަހިކުރުން:

ވަކަމަހިކުރުމަށް ހިއްކާފައި ހަރުކަން ހުރި ވަކަތަށް ތެޔޮ ފަންތައް ވަރިކަން ބޮނޑުކަރުވާ ގޮތަށް މަދު ވަކަފަންތަކަށް ހަދުމެވެ. ވަކަމަހިކުރަން ތިބާ އެންމެ ފުރަތަމަ ކުރާކަމަކީ ހިއްކާފައި ހުރި ހަރުވަކަތަށް އެފަހަރަށް މަހިކުރުވާ ވަކަ ބޭއިއް ރަނގަޅަށް ތެޔޮމާ ޖެހިއްސެވެ. ދަނޑު ވަކަގަނޑު މަދުތިމާ ވަކަގަނޑުގެ ކޮޅު ބޮޑުކޮށްލައި ވަކަފަތެއް ވަކިކުރަނީއެވެ.

(ނުނިމޭ)